

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის

ქართული ენა და ლიტერატურა

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - საგნობრივი ცოდნა და აკადემიური უნარები.

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 53.

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები, ფორმატის თვალსაზრისით, სხვადასხვაგვარია. ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას და შემდეგ აირჩიეთ ან დაწერეთ პასუხი.

გაითვალისწინეთ:

- თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.
- თუ პასუხის გაცემისას დაარღვევთ თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმებს, დაგაკლდებათ ქულა.

ტესტზე სამუშაოდ გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

საგნობრივი ცოდნა

(1) 1. ქვემოთ მოცემული წარმოქმნილი ზედსართავი სახელებიდან რომელი გამოხატავს თვისებას?

ა) ქუდიანი

ბ) ბავშვური

გ) სასკოლო

დ) დღევანდელი

(1) 2. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ წინადადებაშია დარღვეული ნაცვალსახელის მართლწერის წესი?

ა) ამდენ პატივსაც არ ვიმსახურებდი, ბატონო.

ბ) წინ დაუწყო ისეთი ფერადი ღილები, როგორებიც აქამდე თვალით არ ენახა.

გ) წითელცხვირა ჯამბაზებმა უმაღლესი წამოკრიფეს თავიანთი ავლადიდება.

დ) ყოველი ჩვენთაგანი მხარს უჭერს წარმოდგენილ კანდიდატურას.

(1) 3. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ წინადადებაში არ არის დაშვებული შეცდომა პუნქტუაციის თვალსაზრისით?

ა) როგორც კი მზე ამოვიდა, – თქვა მან, მგზავრებმა გზა განაგრძეს.

ბ) თეატრში წასვლა ყველას უნდოდა, თუმცა ბილეთები, სამწუხაროდ აღარ იყო.

გ) მეგობრებო, თუ თავისუფალი დრო გექნებათ იქნებ გამოფენის გახსნას დავესწროთ!

დ) სოფომ და გიორგიმ ყველაფერი მოამზადეს, მაგრამ ერთი რამ მაინც დაავიწყდათ – რუკა.

(1) 4. მოცემულია წინადადება: ნახატი, რომელიც მუზეუმში გამოფინეს, მსგავსად პიკასოს, და ვინჩის, ლოტრეკის ნამუშევრებისა, წარმოადგენდა განძს – შეუფასებელს, მოსაფრთხილებელს.

ჩამოთვლილთაგან რომელი მსჯელობაა არასწორი?

- ა) განკერძოებული განსაზღვრება საზღვრულისგან გამოიყოფა ტირეთი.
- ბ) ერთგვარი განსაზღვრებები წარმოადგენს დამოკიდებული წინადადების ნაწილს.
- გ) ჩართული დამოკიდებული წინადადება გამოყოფილია მძიმეებით.
- დ) მთავარი წინადადება გახლეჩილია დამოკიდებული წინადადებით.

(1) 5. რომელ წინადადებაშია დარღვეული ზმნიზედის მართლწერის წესი?

ა) ეს ლექსი ბევრჯერ უნდა წავიკითხო.

ბ) მთელ დღეს ელოდა მის დაბრუნებას.

გ) სწორედ ამიტომ გასაჩუქრებ ამ ძღვენით.

დ) იქეთკენ გაეშურა, საითაც შვილი ეგულეობდა.

(1) 6. მოცემულია წინადადება: თბილისში, 1966 წელს, ზარ-ზეიმით გაიხსნა მეტროპოლიტენის ახალაშენებული სადგური.
მოსწავლემ ამოიციცნო დაშვებული შეცდომა და გაასწორა. რომელ მსჯელობას დაეყრდნობოდა მისი არგუმენტაცია?

ა) ერთცნებიანი კომპოზიტი, რომლის ფუძის მნიშვნელობა არ უდრის შემადგენელი ფუძეების მნიშვნელობათა ჯამს, ერთად იწერება.

ბ) მოცემულია მარტივი წინადადება, რომელშიც არ გვაქვს ერთგვარი წევრები, ამიტომ მძიმეები არ უნდა დაიწეროს.

გ) დროის გარემოებასთან, როდესაც ის აზუსტებს მოქმედების ვადებს, საჭიროა სასვენი ნიშნის – მძიმის – გამოყენება.

დ) დროის გარემოება მძიმით არ უნდა გამოიყოს, რადგან მოსდევს ადგილის გარემოებას და აზუსტებს მოქმედების საზღვრებს.

(1) 7. მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც გვხვდება სტილისტიკური ხარვეზები. დაადგინეთ შესაბამისობა წარმოდგენილ წინადადებებსა და სტილისტიკური ხარვეზების ტიპებს შორის. პასუხების ფურცელზე მოცემულ ცხრილში წინადადებების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ სტილისტიკური ხარვეზის შესაბამისი ნომერი. გაითვალისწინეთ, ზოგიერთი პასუხი (სტილისტიკური ხარვეზი) მეორდება.

ა) ეს იყო ჩემი მეგობრის პირველი დებიუტი.

ბ) სავაჭრო ცენტრის მეორე სართულზე ექსკავატორით ავედი.

გ) ჩვენი სპექტაკლის შესახებ რეჟისორი საქმის კურსში იყო.

დ) ჩემი კვალიფიკაცია სრულიად შეესაბამება მოცემულ ვაკანსიას.

1. კალკი

2. ტავტოლოგია

3. პარონიმია

(1) **8.** დაწერეთ მოცემული მსჯელობის შესაბამისი წინადადების ნიმუში: „განსაზღვრებით დამოკიდებული წინადადება მოქცეულია მთავარში და ეს უკანასკნელი იწყება მისამართი წევრით“.

(2) 9. იპოვეთ მოცემულ წინადადებაში დაშვებული შეცდომა და განმარტეთ, რა უნდა ვიცოდეთ, რომ არ დავუშვათ ანალოგიური შეცდომა.

სიხარულით მივვარდით სადგურზე დიდი ხნის უნახავი მეგობრის დასახვედრად, რათა თანაკლასელის გამარჯვება ერთად აღგვენიშნა.

(8) 10. ქვემოთ მოცემულ წინადადებებში დაშვებულია რამდენიმე ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური თუ სინტაქსური შეცდომა. ამოიწერეთ შეცდომები, მიუთითეთ სწორი ფორმები და განმარტეთ, რის ცოდნაა საჭირო, რომ ანალოგიური შეცდომები არ დავუშვათ.

გაითვალისწინეთ, რომ სწორად დაწერილი სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ ქულა.

1. როგორც ლიტერატურის კრიტიკოსები წერენ, სახელოვანი ესპანელი ავტორის ადრეულ ნაწარმოებებში რეალისტური პასაჟები სჭარბობს.
2. ცნობილი არქიტექტორის მიერ შექმნილმა სპორტის სასახლის პროექტმა საერთაშორისო გამოფენაზე მთავარი პრიზი დაიმსახურა.
3. მუსიკის პედაგოგი მხარს მიჭერს და მფარველობს ნებისმიერ რთულ სიტუაციაში, როცა საქმე ჩემს მუსიკალურ კარიერას ეხება.
4. მკვლევარმა ლაბორატორიული ექსპერიმენტის დროს მიღებული მონაცემები სპეციალური კომპიუტერული პროგრამის მეშვეობით შეაჯამა და განაზოგადა.
5. ახალგაზრდა სპეციალისტმა სტაჟირების 15 დღიანი ინტენსიური სასწავლო კურსი დაასრულა და თავის პროფესიული წარმატებისკენ მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგა.
6. ეპიდემიის დროს დაავადებული ადამიანები მხოლოდ ამ ბუნებრივი მინერალური წყლით მკურნალობდნენ.
7. ავტორიტეტულმა ჟიურიმ კონკურსის დასკვნით ეტაპზე საგანგებოდ გამოარჩია ის მუსიკოსი, ვინც საკუთარი ნაწარმოებები შეასრულა.

(1) 11. მოსწავლე ამზადებს პრეზენტაციას თემაზე: „ვახტანგ მეექვსე და თბილისის სტამბა“. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ყველაზე ნაკლებად რომელი პირი უკავშირდება მოცემულ თემას?

- ა) მიხაი იშტვანოვიჩი
- ბ) ანთიმოზ ივერიელი
- გ) სულხან-საბა ორბელიანი
- დ) ანტონ I კათალიკოსი

(1) 12. წაიკითხეთ ლექსის „მდუმარეთა სიმღერა“ ერთი სტროფი და უპასუხეთ შეკითხვას:

„ხან ის დუმილი, რაც გვეგონა ოქრო რჩეული,
შემოგვემსხვრა და ოცდაათი ნაჭერი გახდა,
ავივსეთ ჯიბე, დავწვით ყველა ძველი რვეული,
დავხუჭეთ თვალი, გზა წავშალეთ მშობლიურ სახლთან.“

ჩამოთვლილთაგან რომელი ლიტერატურული ხერხი / ტროპული მეტყველების სახე არ დასტურდება მოცემულ სტროფში?

- ა) პერსონიფიკირება
- ბ) მეტაფორა
- გ) ეპითეტი
- დ) ალუზია

(1) 13. ლიტერატურულ მიმოხილვაში ვკითხულობთ: „როდესაც ავტორი იყენებს რეალიზმის პრინციპებს, ის ცდილობს სამყაროს ასახვას მისი ობიექტური კანონზომიერებით, ყოველგვარი მისტიკური თუ ირაციონალური ჩარევის გარეშე.“

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ წარმოადგენს ზემოხსენებული მსჯელობის საილუსტრაციო ნიმუშს?

- ა) „...ოთახში იდგა ძველი, გაქონილი ტახტი, რომლის ფეხიც აგურით იყო შეცვლილი და ჰაერში მტვრის ნაწილაკები ნელა ცეკვავდნენ.“
- ბ) „...საფულე ამოიღო, გულის კანკალით გადათვალა დარჩენილი ხურდა და მიხვდა, რომ პურის ფულიც აღარ ებადა.“
- გ) „...იმ ღამეს სავსე მთვარე გარინდულიყო, ჰაერი ისე შედედებულიყო, საცაა წინაპართა ლანდები ცის ბილიკებს ჩამოჰყვებოდნენ.“
- დ) „... მგზავრები ერთმანეთს უინტერესოდ უყურებდნენ, ბორბლების მონოტონური ხმაღა არღვევდა სიჩუმეს.“

(1) 14. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელს/რომლებს შევხვდებით ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ფარგლებში:

I. ექსპოზიცია; II. რემარკა; III. ალიტერაცია.

ა) მხოლოდ I;

ბ) მხოლოდ II;

გ) მხოლოდ I და III;

დ) მხოლოდ II და III.

15. წაიკითხეთ ნაწყვეტი ასტრიდ ლინდგრენის მოთხრობიდან „ძმები ლომგულები“ და შეასრულეთ 15.1. – 15.7. დავალებები:

ძმები ლომგულები ჯონათან და კარლ ლეიონები* არიან. 10 წლის კარლს სუსტი ჯანმრთელობა აქვს, 13 წლის ჯონათანი კი ძლიერი და ღონიერი. ძმები შვედეთის ერთი პატარა ქალაქიდან ზღაპრულ მხარეში, ნანგიალაში, მოხვდებიან. 1. *„ლეიონ“ – შვედურად ლომს ნიშნავს; 2. ამბავს კარლი (უმცროსი ძმა) მოგვითხრობს.

ნანგიალას იმ ნაწილს, სადაც ჩვენი სახლი დგას, „ალებლების ხეობა“ ეწოდება. ჭიშკარზე პატარა მწვანე დაფაა მიკრული წარწერით: „**ძმები ლომგულები**“. ჩემი ძმასავით მამაცი არ ვარ, მაგრამ ნანგიალაში თურმე მეც ლომგული მერქმევა! საოცარია, ნანგიალაში ცხენზე ჯდომაც შევძელი, ბედაურს აქეთ-იქით დავაჭენებდი ალებლების ხეობის მინდვრებზე. ირგვლივ ალებლები, იასამნები, ტიტები ყვაოდა. ჯონათანმა ამიხსნა, რომ იმ მხარეში მთებით გარშემორტყმული კიდეც ერთი მწვანე ხეობა იყო, რომელსაც „ველური ვარდების ხეობა“ ერქვა.

– ამ ხეობიდან ველარავინ გამოდის. ველური ვარდების ხეობა თავისუფალი ქვეყანა აღარ არის. ნანგიალას ამ მხარეს თენგილი დაეპატრონა. ის არ აძლევს ხალხს ძველებურად ცხოვრების საშუალებას. ჩვენ, როგორც შეგვიძლია, უნდა ვებრძოლოთ თენგილს და ველური ვარდების ხეობის მცხოვრებლებს დავეხმაროთ.

როგორ მინდოდა, მეც ჯონათანივით გულადი ვყოფილიყავი. დამფრთხალი ვუსმენდი. ჯონათანმა ისიც გამანდო, რომ ბარათი მიიღო, რომელშიც ეწერა: „**ორვარი** დაიჭირეს, ველური ვარდების ხეობის წინამძღოლი, და ახლა ბორკილდადებული, ურჩხულის გამოქვაბულში ჰყავს თენგილს დამწყვდეული“. ორვარი თენგილის დაუძინებელი მტერი იყო. ჯონათანმა ველური ვარდების ხეობაში გადაწყვიტა წასვლა ორვარის დასახსნელად.

– რატომ არის აუცილებელი შენი წასვლა? ხომ შეგიძლია, ჩვენს ბუხართან იჯდე და ცხოვრებით დატკბე?

– არსებობს რაღაცები, რაც აუცილებლად უნდა გააკეთო, თუნდაც საშიში იყოს. ამის გაკეთება როგორც ადამიანს, ისე მოგეთხოვება, თორემ სხვაგვარად არარაობა იქნები! – მიპასუხა ჯონათანმა.

მეორე დილას ნისლში გაუჩინარდა ცხენზე ამხედრებული ჯონათანი. მარტო დავრჩი. ცოტაც და დარდისგან გული გამისკდებოდა. უცებ ჯონათანის სიტყვები გამახსენდა, გამომშვიდობებისას რომ მითხრა. „მე არარაობა არ ვარ“, – ვიმეორებდი და წასასვლელად ვემზადებოდი. დილას კი ჩემს ცხენს მივაჭენებდი. გამოქვაბულთან შევისვენე. უცებ თენგილის ჯარისკაცები გამოჩნდნენ. მათი საუბრიდან გავიგე, რომ თურმე მზის ჩასვლის შემდეგ ველური ვარდების ხეობის მცხოვრებთ ეკრძალებოდათ მთავარ ქუჩაზე გამოსვლა. მათ გალავანთან მდგარი შუბებით შეიარაღებული ჯარისკაცები სდარაჯობდნენ.

მას შემდეგ, რაც ორვარი ურჩხულის გამოქვაბულში გამომწყვდიეს, მოხუცი მატეასი ჩაუდგა სათავეში საიდუმლო ბრძოლას თენგილის წინააღმდეგ. ჯონათანი სწორედ მატეასის სახლში იმალებოდა. მალე ვიპოვე. თურმე თენგილს უამრავი მეომარი იცავდა. ტირანები ყოველთვის მშიშრები არიანო, ამიხსნა მატეასმა.

ორვარი უნდა გაგვეთავისუფლებინა. გადაცმულმა ჯონათანმა ჩვენი ცხენები გაიყვანა გალავნის გარეთ. მე კი მიწისქვეშა გამოქვაბულის გავლით თავი დავალწიე ველური ვარდების ხეობას. მდინარეს მივადექით. შევისვენეთ. ნაპირზე ტირიფი იდგა. მისი ერთი ტოტი მდინარეზე იყო გადაწოლილი. ხეზე ავცოცდით. ჯონათანმა გამაფრთხილა, ხელი არ გაგემვას, თორემ ჩანჩქერში ამოყოფ თავსო. ვისხედით ტირიფის ტოტებზე, როგორც პატარა მყუდრო მწვანე ქოხში. უცებ მდინარის ნაპირთან შუბებით შეიარაღებული თენგილის ექვსი მეომარი დავინახეთ. ერთმა მეომარმა ცხენი მდინარეში შეაგდო. ცხენი წყალს უფრთხოდა, მაგრამ ჯარისკაცი სცემდა. უზარმაზარმა ტალღამ ისინი ჩვენკენ წამოიღო. იქით უკვე საშინელი ჩანჩქერი იყო. უცებ ჯონათანი წყლისკენ გადაიხარა, ტოტს ფეხებით ჩამოეკიდა და ხეზე თავდაყირა დაეკიდა. სწორედ მაშინ, როდესაც მდინარემ ჯარისკაცი ხის ქვეშ ჩაატარა, ჩემი ძმა თმაში სწვდა და თავისკენ მოზიდა, რომ ტოტისთვის ხელის ჩავლება მოეხერხებინა. ცხენმაც ხისკენ გამოცურვა სცადა. ჯონათანი წინ მკვეთრად გადაიხარა, აღვირში სწვდა და თავისკენ მოსწია. ჯარისკაცი უკვე ხეზე ამძვრალიყო და დახმარება არც უცდია. მერე წაიყვანა თავისი ცხენი და ამხანაგებთან მივიდა. არ უკითხავთ, ვინ ვიყავით. მალე თვალს მიეფარნენ.

– რად გადაარჩინე ის ჯარისკაცი, განა დაიმსახურა?

- არ ვიცი. არსებობს რაღაცები, რაც აუცილებლად უნდა გააკეთო. სხვაგვარად არარაობა იქნები.
- რომ ეცნე და შეეპყარი?
- ამ შემთხვევაში ისინი შეიპყრობდნენ ლომგულს და არა ვიღაც არარაობას! – ამაყად მითხრა ჯონათანმა.

ჩვენ მივუახლოვდით თენგილის ქვეყანას. ჩამოხველდა. ურჩხულის გამოქვაბულის შესასვლელს თენგილის ჯარისკაცები იცავდნენ. გამოქვაბულს სხვა, საიდუმლო შესასვლელიც უნდა ჰქონოდა. ფრთხილად ვათვალიერებდით გამოქვაბულის ირგვლივ კლდეს, ბუჩქებს, ბალახს. მალე გამოსასვლელს მივაგენით! ჩირაღდნით ხელში წინ მივიწევდით. ზოგჯერ გვირაბი ვიწროვდებოდა და ხოხვით ვაგრძელებდით გზას. მალე დაუძლურებული ორვარი დავინახეთ. ჯონათანი მას ეხმარებოდა, მე კი ჩირაღდნით ხელში ჩაბნელებულ გვირაბს ვანათებდი და გასასვლელისკენ მივიწევდით. როგორც იქნა, თავი დავაღწიეთ გვირაბს.

უკვე თენდებოდა. ორვარი მადლობას გვიხდიდა ორივეს, მეც, მიუხედავად იმისა, რომ ალბათ ხელს უფრო ვუშლიდი. ცხენებზე შევსხედით და იქაურობას გავეცალეთ. საიდუმლო გვირაბით მატეასის სახლში აღმოვჩნდით. მატეასი, ორვარი და ჯონათანი მაგიდასთან ისხდნენ და მომავალ ბრძოლაზე საუბრობდნენ. ორვარი უხსნიდა, თუ როგორ უნდა გაეწმინდათ ველური ვარდების ხეობა თენგილის ჯარისკაცებისგან.

- დახოცვას გულისხმობ? – ჰკითხა ჯონათანმა, – მე არავის მოკვლა არ შემიძლია.
- ყველა რომ შენნაირი იყოს, სამყაროზე უსასრულოდ იბატონებენ ბოროტები, – თქვა ორვარმა.
- ყველა ჯონათანისნაირი რომ იყოს, ქვეყნად არ იქნებოდა ბოროტება, – ვთქვი მე.

ყურადღებით წაიკითხეთ 15.1 – 15.5 დავალებების პირობები. თქვენი აზრი წარმოადგინეთ ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად ჩამოყალიბებული და სალიტერატურო ენის ნორმების მიხედვით გამართული.

- (2) 15.1. იმსჯელეთ, როგორ შეიცვალა კარლი. რამ უბიძგა, რომ გამხდარიყო ისეთი, როგორც ნაწყვეტის ბოლოს ჩანს?
- (2) 15.2. იმსჯელეთ, რატომ გადაარჩინა ჯონათანმა მოწინააღმდეგის ჯარისკაცი;
- (2) 15.3. დაახასიათეთ, როგორი ქვეყანა შექმნა თენგილმა? იმსჯელეთ, როგორი „საზოგადოება“ ჩამოყალიბდა ველური ვარდების ხეობაში.
- (2) 15.4. ამ ნაწყვეტში ოთხჯერ გვხვდება სიტყვა „არარაობა“. იმსჯელეთ, რა ფუნქცია აქვს ამ სიტყვას ტექსტში.
- (2) 15.5. მოცემული ეპიზოდი ამ სიტყვებით მთავრდება:
- *„დახოცვას გულისხმობ? – ჰკითხა ჯონათანმა, – მე არავის მოკვლა არ შემიძლია.*
  - *ყველა რომ შენნაირი იყოს, სამყაროზე უსასრულოდ იბატონებდნენ ბოროტები, – თქვა ორვარმა.*
  - *ყველა ჯონათანისნაირი რომ იყოს, ქვეყნად არ იქნებოდა ბოროტება, – ვთქვი მე“.*

გააანალიზეთ ეს დიალოგი და იმსჯელეთ, რა უნდოდა ავტორს, ამ სიტყვებით ეთქვა. (სათქმელი განაზოგადეთ! პერიფრაზი არ შეფასდება.)

გაიაზრეთ 15.6. – 15.7. დავალებების პირობები და თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

- (1) **15.6.** მოთხრობის მიხედვით, ძმები „ლომგულები“ არიან. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ამ ზედწოდების რომელი ინტერპრეტირებაა მართებული?
- ა) ბიჭების სახლს აწერია: „ძმები ლომგულები“. ნანგიალა ზღაპრული მხარეა და ძმებს მხოლოდ ზღაპარში ეწოდებათ ლომგულები, კარლს ხომ გაუკვირდება, აქ თურმე მეც ლომგული ვიქნებო. ზღაპარში პატარა ბიჭებს შეიძლება დაუმსახურებლად ეწოდოთ ასეთი გმირული სახელი;
- ბ) ისტორიიდან ვიცით, რომ ზედწოდება „ლომგული“ ინგლისის მეფეს, რიჩარდ ლომგულს სიმამაცის გამო შეარქვეს. ტექსტში რიჩარდ ლომგულზე არის მინიშნება. ბიჭების გაბედულება მისი საგმირო ისტორიებით არის შთაგონებული;
- გ) ძმები გვარად „ლეიონები“ არიან. „ლეიონ“ შვედურად ლომს ნიშნავს. ამიტომ ძმებს ლომგულები დაარქვეს. ეს სახეცვლილი, დამახინჯებული გვარია და ბიჭების ხასიათთან ვერ დავაკავშირებთ, მით უმეტეს მშიშარა კარლთან;
- დ) „ლომგული“ არის მეტაფორა, რომელიც ხაზს უსვამს ძმების გმირულ ბუნებას და იმ სულიერ სიმტკიცეს, რომელსაც ისინი მთელი ამბის განმავლობაში ავლენენ. აქ „ლომგული“ უპირისპირდება „არარაობას“. თანდათან ძმები გმირები ხდებიან.

(1) 15.7. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ გამოხატავს მწერლის მთავარ სათქმელს ზუსტად?

- ა) თუ ადამიანი სწორად ირჩევს როლურ მოდელს, გაუბედავიც შეიძლება გახდეს ღირსეული მეზობელი;
- ბ) ტირანები ყოველთვის მშიშრები არიან. მათ მიმართ საზოგადოება უკომპრომისო უნდა იყოს, მტრის მიმართ ყოველთვის დაუნდობელი;
- გ) რთულ სიტუაციაშიც არ უნდა დაკარგოს ადამიანი ზნეობრივი ორიენტირები. ზოგადად, ნებისმიერი ადამიანის სიცოცხლე მოსაფრთხილებელია, თუნდაც მტრის;
- დ) ადამიანად ყოფნის არსი არის საზოგადოების სხვა წევრებზე ზრუნვა, ღირსების შენარჩუნება თავისუფლებისთვის ბრძოლაში.

16. წაიკითხეთ ფრაგმენტები ლელა სამნიაშვილის ლექსიდან „ბავშვობაში“ და შეასრულეთ 16.1. – 16. 3. დავალებები:

ბავშვობაში ძალიან დიდი თვალები მქონდა
ყველაფერი ეტეოდა, ცვიოდა მათში –
არ ვიღლებოდი ცქერით, ფსკერის ვერ ამოვსებით...
ყველა ვარსკვლავის ჭუჭრუტანა ვიცოდი – წაშლილ
ნაფანქრევ სიტყვებს ვკითხულობდი
ძველ ალბომებში,
ალისას ვგავდი, ვემშობოდი ფერად მორევში
ნივთებისა და სახეების, და ვისრუტავდი...

მერე გაუჩნდა ამ სამყაროს გრძედი, განედი –
იქაც მსოფლიო გაიშალა კონტინენტებით,
ძველი, ახალი წელთაღრიცხვით...
და არც კი მახსოვს, როდის გაჩნდა პირველი ბზარი...

მონეს ნახატი ავაფარე მსოფლიო ომებს,
ჯერ ფრთხილად, მერე – არც კი მახსოვს – რომელი-
რომელს
და სარდაფებში გამოვკეტე დიქტატორები –
მკვდრები. ცოცხლებსაც მივაგორე მძიმე ლოდები...
თითქოს ყველა დღე – ყველა – უკვე ნანახი არის
და რაც არ უნდა მოხდეს, უკვე ათასგზის მოხდა
და ახლა მხოლოდ ეტიკეტი და ვალის მოხდა
ითხოვს – დაარქვა ორშაბათი, მიყვე კვირამდე
და ყველაფერი მერე ისევ ამოყირავდეს
და აღფრთოვანდე პატარა თუ დიდი წრებრუნვით...

და ალბათ უკვე აღარაფერს სჭირდება შეთხზვა,
მაგრამ თუ შეთხზვა არ სჭირდება, თუკი
დავნებდით,
როგორ აქვთ ბავშვებს ერთმანეთზე დიდი თვალები.

- (1) **16.1.** ლექსი ასე იწყება: „ბავშვობაში ძალიან დიდი თვალები მქონდა“. განმარტეთ, რის მეტაფორაა ამ ლექსში „დიდი თვალები“;
- (2) **16.2.** იმსჯელეთ, რას უკავშირდება პოეტისთვის „პირველი ბზარი“ და როგორ უმკლავდება ის ამ გამოწვევას? პერიფრაზი არ შეფასდება.
- (2) **16.3.** იმსჯელეთ, რა არის ამ ლექსის მთავარი სათქმელი/იდეა. მსჯელობა განაზოგადეთ.

აკადემიური უნარები

წაკითხულის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ამა თუ იმ შეკითხვის გაცნობის შემდეგ მასზე პასუხის გასაცემად შესაძლებელია დაგჭირდეთ ტექსტთან დაბრუნება, შესაბამისი მონაკვეთის ხელახლა წაკითხვა და კვლავ შეკითხვაზე გადასვლა. ამას გაგიადვილებთ როგორც ტექსტის, ასევე, თითოეული შეკითხვის ბოლოს მოცემულ სათანადო აღნიშვნებზე „დაწკაპუნება“.

I აზროვნების უნარი ეხმარება ადამიანს, გააანალიზოს ინფორმაცია, დააკავშიროს ფაქტები ერთმანეთთან, გამოიტანოს დასკვნები და მიიღოს არგუმენტირებული გადაწყვეტილებები. ხელოვნური ინტელექტის ეპოქაში, როცა მანქანა ადამიანის ნაცვლად ასრულებს რთულ გონებრივ ოპერაციებს, მთავარი საფრთხე სწორედ აზროვნების უნარის გაუარესებაა. ბავშვი ეჩვევა მზა პასუხების მიღებას ციფრული ასისტენტებისგან, მისი ტვინი „ზოგავს“ ენერგიას და წყვეტს დამოუკიდებელი ძიების პროცესს. თუ ბავშვმა არ ისწავლა, „როგორ“ იფიქროს, მას გაუჭირდება კრიტიკული ანალიზი მომავალში და ადვილად დაექვემდებარება ინფორმაციულ გავლენას. სასწავლო გარემოში ხელოვნური ინტელექტის წარმატებული ინტეგრაცია მოითხოვს მკაფიო ხედვას, თუ რა უნარები უნდა განუვითარდეთ მოსწავლეებს 21-ე საუკუნეში. როგორ დავეხმაროთ ბავშვებს, იყვნენ პროცესის წარმმართველები და არა ტექნოლოგიის პასიური მომხმარებლები?

II ბავშვობის ასაკში ტვინი ნეიროპლასტიკურობით გამოირჩევა – ახალი გამოცდილების საპასუხოდ შეუძლია ადვილად შექმნას მრავალი ნეირონული კავშირი, რაც იმას ნიშნავს, რომ ადრეული გამოცდილება პირდაპირ განსაზღვრავს მის სამომავლო შესაძლებლობებს. ამ პერიოდში ყალიბდება პრობლემების გადაჭრისთვის საჭირო უნარები. როდესაც ბავშვი ციფრულ ასისტენტს მიმართავს, მის მაგივრად ამოხსნას ამოცანა, ეს ტვინს ართმევს „კოგნიტურ სირთულესთან“ გამკლავების შესაძლებლობას. კვლევები ცხადყოფს, რომ ტვინი მუშაობს „ენერჯის შენახვის“ პრინციპით. თუ ალგორითმი სთავაზობს უმარტივეს გზას, ნეირონული კავშირები, რომლებიც კრიტიკულ აზროვნებაზეა პასუხისმგებელი, ნაკლებად აქტიურდება. ბავშვი, რომელიც ეჩვევა მზა პასუხებს, კარგავს უნარს, გაუმკლავდეს გამოწვევებს პრობლემის გადაჭრისას. ასევე, როცა ვიცით, რომ ინფორმაცია ადვილად ხელმისაწვდომია, მაგალითად, ხელოვნური ინტელექტის გზით, ჩვენი მეხსიერება ნაკლებად ინახავს ფაქტებს, რაც მსჯელობისთვის საჭირო „მარაგს“ აცარიელებს. გარდა ამისა, ბავშვები, რომელთაც ჯერ არ აქვთ ჩამოყალიბებული სამყაროს შესახებ საკუთარი წარმოდგენა, ხელოვნური ინტელექტის მიერ მოწოდებულ ინფორმაციას ავტომატურად იღებენ ჭეშმარიტებად. ეს ხელს უშლის ეჭვის შეტანისა და გადამოწმების უნარის განვითარებას.

შეკითხვებზე გადასვლა: [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#)

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#)

III სტენფორდის უნივერსიტეტში ჩატარებული ფართომასშტაბიანი კვლევის მიხედვით, მოსწავლეები, რომლებიც ხელოვნურ ინტელექტს იყენებდნენ როგორც „სოკრატულ დამხმარეს“ (რომელიც შეკითხვებით გიბიძგებს ფიქრისკენ), ავლენდნენ უფრო მაღალ ჩართულობას მათემატიკური ამოცანების ამოხსნისას, ვიდრე ისინი, ვინც ჩვეულებრივი სახელმძღვანელოთი მუშაობდნენ. ამასთან, კვლევამ აჩვენა, რომ ბავშვები უფრო თამამად სვამდნენ შეკითხვებს ხელოვნურ ინტელექტთან, რადგან არ ეშინოდათ მასწავლებლის ან თანაკლასელების მხრიდან განსჯის.

IV ხელოვნური ინტელექტის გამოჩენამ ეჭვქვეშ დააყენა ტრადიციული შეფასების მეთოდები. ტრადიციულად, მასწავლებელი აფასებდა მოსწავლეების საბოლოო ნამუშევარს. ხელოვნური ინტელექტის ეპოქაში კი ეს აღარ მუშაობს. მთავარი, რაც ახლა მასწავლებელს უნდა აინტერესებდეს, არის ის, თუ როგორ მივიდა მოსწავლე დასკვნამდე, რა ეტაპები გაიარა მან. მასწავლებელმა უნდა შეაფასოს მოსწავლის უნარი, როგორ მართა მან მანქანა, როგორ გააანალიზა მის მიერ მოწოდებული პასუხები და რა შექმნა ახალი. ტექნოლოგიური პროგრესი შეუქცევადია, თუმცა ადამიანური აზროვნების ბედი ჩვენს ხელშია. ტექნოლოგიების წარმატებული ინტეგრაცია განათლებაში გულისხმობს ხელოვნური ინტელექტის, როგორც ინსტრუმენტის გამოყენებას აზროვნების უნარის გასავითარებლად და არა ჩასანაცვლებლად.

შეკითხვებზე გადასვლა: [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#)

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#)

(1) **17.** ჩამოთვლილთაგან რომელია პირველ აბზაცში დასმული მთავარი საკითხი?

- ა) ხელოვნური ინტელექტის ეფექტურობა რთული გონებრივი ოპერაციების შესრულებისას;
- ბ) კრიტიკული აზროვნების უნარის შენარჩუნება და განვითარება ხელოვნური ინტელექტის ეპოქაში;
- გ) ტექნოლოგიების ინტეგრაცია ტრადიციული სწავლების მეთოდებთან 21-ე საუკუნის სასწავლო გარემოში;
- დ) ენერჯის დაზოგვის პრინციპი, რომელსაც ადამიანის ტვინი იყენებს ინფორმაციის ძიებისას.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

(1) **18.** მეორე აბზაცში ნათქვამია, რომ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება გარკვეულ რისკებს შეიცავს. ჩამოთვლილთაგან რომელი არ არის აღნიშნული მოსაზრების გამამყარებელი არგუმენტი?

- ა) ბავშვობის ასაკში ტვინი ნეიროპლასტიკურობით გამოირჩევა - ახალი გამოცდილების საპასუხოდ შეუძლია ადვილად შექმნას მრავალი ნეირონული კავშირი;
- ბ) თუ ალგორითმი სთავაზობს უმარტივეს გზას, ნეირონული კავშირები, რომლებიც კრიტიკულ აზროვნებაზეა პასუხისმგებელი, ნაკლებად აქტიურდება;
- გ) როცა ვიცით, რომ ინფორმაცია ადვილად ხელმისაწვდომია, მაგალითად, ხელოვნური ინტელექტის გზით, ჩვენი მეხსიერება ნაკლებად ინახავს ფაქტებს, რაც მსჯელობისთვის საჭირო „მარაგს“ აცარიელებს;
- დ) ბავშვები, რომელთაც ჯერ არ აქვთ ჩამოყალიბებული სამყაროს შესახებ საკუთარი წარმოდგენა, ხელოვნური ინტელექტის მიერ მოწოდებულ ინფორმაციას ავტომატურად იღებენ ჭეშმარიტებად.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

(1) **19.** სტენფორდის უნივერსიტეტში ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით შეგვიძლია დავასკვნათ:

- ა) ხელოვნური ინტელექტი მომავალში სრულად ჩაანაცვლებს ტრადიციულ სახელმძღვანელოებსა და სწავლების მეთოდებს მათემატიკაში;
- ბ) მოსწავლეებს, რომლებიც ხელოვნურ ინტელექტს იყენებდნენ, უფრო მაღალი აკადემიური მოსწრება ჰქონდათ, ვიდრე მათ, ვინც ტრადიციულ სახელმძღვანელოებს ეყრდნობოდა;
- გ) ხელოვნურ ინტელექტთან მუშაობა ქმნის ემოციურად უსაფრთხო გარემოს, შესაბამისად, მისი გამოყენება საუკეთესო სტრატეგიაა სოციალური შფოთვის დასაძლევად;
- დ) ხელოვნური ინტელექტის კრიტიკულ ინსტრუმენტად გამოყენება ზრდის მოსწავლეთა მოტივაციას და ქმნის ემოციურად უსაფრთხო გარემოს შეკითხვების დასასმელად.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#)

(1) **20.** ჩამოთვლილთაგან რომელი გარემოება აყენებს ექვეყვემ ტრადიციული შეფასების მეთოდების გამოყენებას ხელოვნური ინტელექტის გამოჩენის პირობებში?

- ა) ტრადიციული შეფასება აღარ მუშაობს, რადგან ხელოვნური ინტელექტით შესრულებული დავალებები ყოველთვის უშეცდომია;
- ბ) ხელოვნური ინტელექტი მასწავლებელზე უკეთ ფლობს სასწავლო მასალას და უფრო ობიექტურად აფასებს მას;
- გ) მოსწავლის ნამუშევარი, რომელსაც მასწავლებელი აფასებს, შეიძლება მთლიანად ხელოვნური ინტელექტის პროდუქტი იყოს;
- დ) ტრადიციული შეფასება ეფუძნება სახელმძღვანელოს მასალას, ხელოვნური ინტელექტი კი ინფორმაციას სხვადასხვა წყაროდან იღებს.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

(1) 21. ჩამოთვლილთაგან რომელია ამ ტექსტიდან გამოტანილი მართებული დასკვნა?

- ა) მასწავლებელმა უნდა გაამკაცროს საბოლოო ნამუშევრების შეფასების კრიტერიუმები, რათა მოსწავლეებმა ვერ შეძლონ ხელოვნური ინტელექტის მიერ შექმნილი პროდუქტის წარდგენა;
- ბ) მნიშვნელოვანია ხელოვნური ინტელექტის ინტეგრაცია სასწავლო გარემოში იმგვარად, რომ მან შეასრულოს „ინტელექტუალური მეგზურის“ როლი - უზიაროს მოსწავლეს ძიებისა და ინფორმაციის გადამოწმებისკენ;
- გ) ბავშვებს მაქსიმალურად უნდა შევუზღუდოთ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება, რათა არ დაკარგონ დამოუკიდებელი მსჯელობისა და კოგნიტურ სირთულესთან გამკლავების უნარები;
- დ) სასწავლო გარემოში ხელოვნური ინტელექტის წარმატებული ინტეგრაცია ნიშნავს ბავშვებისთვის იმის სწავლებას, თუ როგორ მიიღონ ციფრული ასისტენტებისგან სწრაფი პასუხები, რათა დაზოგონ დრო რთული გონებრივი ამოცანების შესრულებისას.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

(9) 22. ანალიტიკური წერა

ყურადღებით გაეცანით დავალებაში მოცემულ ორ დებულებას. გააკეთეთ არჩევანი ერთ-ერთის სასარგებლოდ. მოიყვანეთ არგუმენტები თქვენი არჩევანის დასასაბუთებლად და კრიტიკულად შეაფასეთ/გაანალიზეთ მეორე პოზიცია. განაზოგადეთ მსჯელობა.

ა) სხვა ადამიანთან ურთიერთობისას მნიშვნელოვანია, გვექონდეს საერთო ინტერესები და მსგავსი ხასიათი.

ბ) უფრო საინტერესოა ისეთ ადამიანთან ურთიერთობა, რომელიც ჩვენგან განსხვავდება.

თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 120 სიტყვას.